

Teaching Guide

Teaching Guide				
Identifying Data				2018/19
Subject (*)	Law, State and Religion		Code	612G01012
Study programme	Grao en Dereito			
Descriptors				
Cycle	Period	Year	Type	Credits
Graduate	1st four-month period	Second	Basic training	6
Language	SpanishGalicianEnglishItalian			
Teaching method	Face-to-face			
Prerequisites				
Department	Dereito PrivadoDereito Público			
Coordinador	Ferreiro Galguera, Juan	E-mail	j.ferreiro@udc.es	
Lecturers	Baamonde Méndez, Josefina María Ferreiro Galguera, Juan Garcimartin Montero, Carmen	E-mail	j.baamonde.mendez@udc.es j.ferreiro@udc.es carmen.garcimartin@udc.es	
Web				
General description	En la asignatura de Derecho Eclesiástico del Estado hay que tener en cuenta los siguientes criterios para su docencia: 1º) Un primer objetivo se orienta hacia el conocimiento de los principios jurídicos que en el ordenamiento español regulan las relaciones entre la comunidad política y las diversas comunidades religiosos o ideológicas así como las consecuencias jurídicas de tal interacción. 2º) El estudio de los derechos fundamentales que guardan una relación con la libertad religiosas e ideológica, como la libertad de educación y la libertad de expresión. 3º) La coexistencia del derecho matrimonial civil y religioso ofrece el objetivo de su análisis comparado que responde al reconocimiento por el ordenamiento español de la convivencia entre el matrimonio civil y los matrimonios regulados por las confesiones religiosas. Lingüísticamente los alumnos podrán emplear los siguientes idiomas: Gallego, Castellano, Inglés,			

Study programme competences

Code	Study programme competences
A1	Coñecemento das principais institucións xurídicas.
A2	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.
A3	Percepción do carácter sistemático do ordenamento xurídico.
A4	Percepción do carácter interdisciplinar dos problemas xurídicos.
A5	Coñecemento dos principios e valores constitucionais.
A6	Comprensión das distintas manifestacións do dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual.
A10	Capacidade de interpretar e analizar criticamente o ordenamento xurídico.
B1	Que os estudantes demostrasen posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral, e adóitase atopar a un nivel que, aínda que se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo
B2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo
B3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
B5	Que os estudantes desenvolvesen aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B7	Resolver problemas de forma efectiva, valorando a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.
B8	Aplicar un pensamento crítico, lóxico e creativo, entendendo, tamén, a importancia da cultura emprendedora.
C2	Dominar a expresión e a comprensión de forma oral e escrita dun idioma estranxeiro.

C3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.
C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.
C5	Entender a importancia da cultura emprendedora e coñecer os medios ao alcance das persoas emprendedoras.
C7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.
C8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.

Learning outcomes			
Learning outcomes		Study programme competences	
Conocer la función del Derecho, su carácter sistemático e interdisciplinar, teniendo como punto de partida los principios y valores constitucionales, lo que comporta:		A1	B7 C2
1. Una comprensión del Derecho tanto en su evolución histórica como en su realidad actual.		A2	B8 C3
2. Conocimiento de las estructuras jurídico-políticas nacionales e internacionales.		A3	B1 C4
3. El manejo de las fuentes jurídicas básicas para esta materia (su interpretación y análisis), y su acceso a través de las nuevas tecnologías.		A4	B2 C5
4. La elaboración de documentos jurídicos y redacción técnica de trabajos de introducción a la investigación.		A5	B3 C7
5. La práctica de la oratoria jurídica.		A6	B5 C8
		A10	

Contents	
Topic	Sub-topic
Tema 1. Antecedentes del Derecho Eclesiástico del Estado	1.1 Relaciones poder político poder religioso en la Historia 1.2 Fuentes Dercho Eclesiástico del Estado 1.3 Principios
Tema 2 Libertad religiosa	2.1 Libertad religiosa: individuos 2.2 Libertad religiosa: conferiones 2.3 Financiación entidades religiosas 2.4 Asistencia religiosa en centros públicos
Tema 3 La libertades públicas relacionadas con la libertad ideológica y de conciencia.	3.1 Libertad de educación 3.2 Libertad de expresión
Tema 4. Sistema matrimonial	4.1 Evolucion jurídica del matrimonio en occidente 4.2 Eficacia civil del matrimonio religioso 4.3 Eficacia civil del matrimonio canónico

Planning				
Methodologies / tests	Competencies	Ordinary class hours	Student?s personal work hours	Total hours
Guest lecture / keynote speech	A1 A2 A3 B7 B8 B5 C3 C5 C7	19	28.5	47.5
Introductory activities	A1 A2 A3 A4 A5 A6	2	0	2
Objective test	A1 A2 A3	7	10.5	17.5
Case study	A1 A2 A3 A4 A5	14	21	35
Directed discussion	A1 A2 A3 A4	5	8	13
Supervised projects	A1 A2 A3	0	5	5
Seminar	A1 A2 A10 B1 B2 B3 C2 C4 C8	6	9	15
Personalized attention		15	0	15

(*)The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Methodologies	
Methodologies	Description
Guest lecture / keynote speech	Exposición básica de la materia objeto del programa
Introductory activities	Presentación e introducción de la materia
Objective test	Realizar cuestionarios entregados por el profesor
Case study	Análisis de los casos que le entregue el profesor según las instrucciones del profesor
Directed discussion	Debates presenciales o virtuales
Supervised projects	Elaboración por el alumno de trabajos y asistencia a tutorías de seguimiento
Seminar	Desarrollo monográfico de temas de acuerdo con las orientaciones del profesor

Personalized attention	
Methodologies	Description
Directed discussion	Tutorías presenciales en los horarios establecidos o virtuales por correo electrónico
Supervised projects	Orientación de la participación de los alumnos en los supuestos previstos.
Case study	Clases presenciales de los viernes asignados en su caso.

Assessment			
Methodologies	Competencies	Description	Qualification
Directed discussion	A1 A2 A3 A4	Debates	5
Supervised projects	A1 A2 A3	Elaboración de trabajos tutelados	5
Case study	A1 A2 A3 A4 A5	Resolución de casos y cuestiones prácticas planteadas en clase	5
Seminar	A1 A2 A10 B1 B2 B3 C2 C4 C8	Actividades señaladas por el profesor sobre contenidos del programa	5
Introductory activities	A1 A2 A3 A4 A5 A6	Asistencia presencial	5
Guest lecture / keynote speech	A1 A2 A3 B7 B8 B5 C3 C5 C7	Asistencia presencial y participación activa	5
Objective test	A1 A2 A3	Examen	70

Assessment comments
.

Sources of information	
Basic	- VV.AA. (2002). El Derecho de libertad de conciencia en el marco de la Unión Europea: pluralismo y minorías. Madrid. Colex - VV. AA. (1996). Estado e Iglesia en la Unión Europea. Madrid. Univ. Complutense - VV. AA. (2007). Derecho Eclesiástico del Estado Español. Pamplona. EUNSA - González del Valle, José M. (2005). Derecho Eclesiástico Español. Madrid. Civitas - Ibán, Iván C. y Ferrari, Silvio (1998). Derecho y Religión en Europa Occidental. Madrid. McGraw-Hill - Llamazares, Dionisio (2007). Derecho de la libertad de conciencia. Navarra. Thomson-Civitas - Navarro-Valls, Rafael y Palomino, Rafael (2003). Estado y Religión. Barcelona. Ariel - Souto Paz, José Antonio (2007). Comunidad política y libertad de creencias. Madrid. Marcial-Pons
Complementary	

Recommendations
Subjects that it is recommended to have taken before

Subjects that are recommended to be taken simultaneously
Subjects that continue the syllabus
Other comments

(*)The teaching guide is the document in which the URV publishes the information about all its courses. It is a public document and cannot be modified. Only in exceptional cases can it be revised by the competent agent or duly revised so that it is in line with current legislation.